

VII. OSZTÁLYOS

TANANYAG

A BŰN KÜSZÖBÉN (VAGÁNYSÁG VAGY BŰNÖZÉS?)

Megelőző felvilágosítás tizenéveseknek

„A bűncselekményeket jobb megelőzni,
mint büntetni azokat.”

(Beccaria, 1764.)

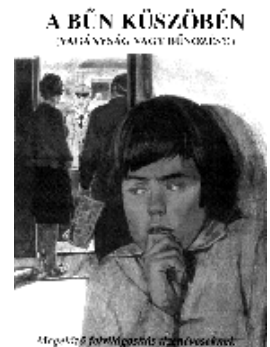
1. Foglalkozás

A bűn küszöbén I. - Vagányság vagy bűnözés?! -

Nevelési cél: megismertetni a gyermekeket a büntetőjogi alapismeretekkel

Kulcsfogalmak:

A büntető törvény általános fogalma és hatálya
A gyermek- és fiatalkor büntetőjogi meghatározása
Az elkövetők definíciója
A jogos védelem kritériumai
A gyermek- és fiatalkorúakra vonatkozó speciális jogszabályok
A bűnözés okai
A bűnözés következményei, büntetési módok
Szabálysértések
Bűncselekmények

Mottó: „A bűnt nem mossa le a víz!”

(Magyar közmondás)

A téma indokolása, háttere:

A gyermekeknek meg kell tanulniuk, hogy hol a határ a diákcsinny és a bűncselekmény között. Törvényeink szerint a 14. életév betöltését követően minden állampolgár tetteiért büntetőjogi felelősséggel tartozik.

Módszertani javaslatok

A kiadott jegyzet, valamint az óravázlat segítségével ismertessük a büntetőjogi fogalmakat, a gyermek- és fiatalkori bűnözés jellemzőit, a büntetési módokat!

Előzetes tanári feladatok:

Az óra feldolgozását nagyban megkönnyíti, ha a témakörben előforduló fogalmakat írásvetítő transzparensre dolgozzuk fel!

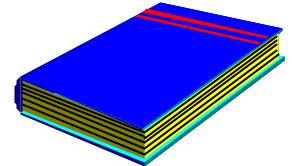

Eszközök: írásvetítő, transzparenszek, toll, füzet, tábla, kréta.

Gyakorlatok:

A büntető törvény fogalma és hatálya

1. Határozzuk meg a büntető törvény fogalmát és hatályát!

- A büntetőjog a társadalomra veszélyes cselekményeket rendeli büntetni, a becsületes emberek védelme érdekében.
- 1978. évi IV. tv. a büntető törvénykönyvről :
2. §. A bűncselekményt az elkövetése idején hatályban lévő törvény szerint kell elbírálni. Ha a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, akkor az új törvényt kell alkalmazni, egyébként az új büntető törvénynek nincs visszaható ereje.
- 3. §. (1). A magyar törvényt kell alkalmazni a belföldön elkövetett bűncselekményekre, valamint a magyar állampolgár külföldön elkövetett olyan cselekményére, amely a magyar törvény szerint bűncselekmény.
(2). A magyar törvényt kell alkalmazni a Magyar Köztársaság határain kívül tartózkodó magyar hajón, vagy magyar légi járművön elkövetett bűncselekményre is.

☞ **Értelmezzük a fogalmakat!**

A gyermek- és fiatalkor büntetőjogi fogalma

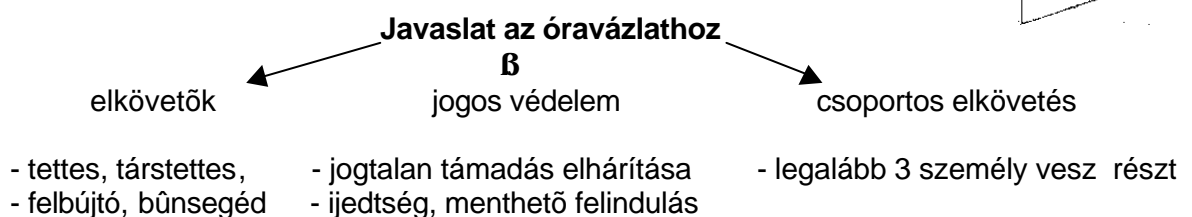
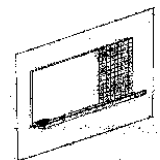
2. Ismertessük a gyermek- és fiatalkor büntetőjogi fogalmát!

- Gyermekkorú az, aki a bűncselekmény elkövetésekor a tizennegyedik életévét még nem töltötte be.
- Fiatalkorú az, aki a bűncselekmény elkövetésekor tizennegyedik életévét betöltötte, de a tizennyolcadikat még nem.

Elkövetők, jogos védelem

3. Beszéljük meg az elkövetők, a jogos védelem és a csoportos elkövetés büntetőjogi fogalmát a jegyzet 33. oldalán leírtak alapján!

☞ A fontosabb fogalmakat rögzítsük a táblára!

4. Tájékoztassuk a gyermekeket a gyermek- és fiatalkorúakra vonatkozó speciális jogszabályokról!

- Használjuk az írásvetítőt!

- **Gyermekkorú esetében:**

- Aki gyermekkorúként (14 éven aluli korban) követi el a bűncselekményt nem büntethető, de a rendőrség gyámhatósági intézkedést (pl.: védelembe vétel, intézeti elhelyezés) kezdeményez vele szemben.

- **Fiatalkorúak esetében:**

- Fiatalkorú elkövető (18 éven aluli) ellen indított büntetőeljárás során a rendőrség hivatalból védőügyvédet rendel ki részére, a szülőt, vagy törvényes képviselőt kihallgatja a gyermek neveltetésére vonatkozóan, az iskolából beszerzi a pedagógiai véleményt, illetve a tanulmányi eredményre vonatkozó adatokat.
- A beszerzett véleményeket az ügyészség, illetve a bíróság figyelembe veszi a vádemelésnél és az ítélelhozatalnál.
- A fiatalkorú bűnelkövetőnek a fiatalkorúak bírósága előtt kell tetteiért felelnie.

☞ **Hozzunk példákat megtörtént bűnesetekre, melyeket 14 éven aluli gyermekkorúak követtek el! Vitassuk meg az elkövetés módzatait!**

A gyermek és fiatalkori bűnözés okai

5. Elemezzük a gyermek- és fiatalkori bűnözés okait!

- Családi okok: nem megfelelő családi környezet, következtelen nevelés, szülői felügyelet hiánya, szélsőséges nevelési formák (túlzott szigor, kényeztetés).
- Bűnözői életmódot közvetítő minta.
- Behatárolatlan, ellenőrizetlen szabadidő, késő esti csavargás, az életkornak nem megfelelő szórakozóhelyek látogatása (diszkók, vendéglátó egységek, bárók, játéktermek, koncertek).
- Baráti környezet: rossz modell-követés, példaadás.
- Iskolai problémák: tanulmányi nehézségek, szülőnek való „megfelelés”.
- Egyéb okok: a baráti környezet akaratának érvényesítése, pénzhiány, médiahatás.

☞ **Mondjunk példákat a felsoroltakra!**

A bűnözés következményei

6. Soroljuk fel a bűnözés következményeit, büntetési módjait!

- A Btk. 108. § szerint: a fiatalkorúval szemben alkalmazott büntetés vagy intézkedés célja elsősorban az, hogy a fiatalkorú helyes irányba fejlődjen, és a társadalom hasznos tagjává váljon. Büntetést akkor kell kiszabni, ha intézkedés alkalmazása nem célravezető. Szabadságelvonással járó intézkedést alkalmazni vagy büntetést kiszabni csak akkor lehet, ha az intézkedés vagy a büntetés célja másként nem érhető el.

- Akit a bíróság elítél, különböző joghátrányokat szenved, befolyásolhatja, megnehezítheti további életvitelét, hátráltathatja pályaválasztását, továbbtanulását, környezeti beilleszkedését.
- **Büntetési nemek:**
 - szabadságvesztés (amelyet a Fiatalkorúak Tököli Büntetés Végrehajtási Intézetében kell letölteni),
 - közérdekű munka (akkor lehet kiszabni, ha az ítélet meghozatalakor 18. életévét betöltötte),
 - pénzbüntetés (akkor lehet kiszabni, ha önálló keresete, jövedelme vagy megfelelő vagyona van).
- **Intézkedési nemek:**
 - megrovás írásbeli figyelmeztetés, amivel a hatóság rosszallását fejezi ki és felhívja az elkövető figyelmét, hogy a jövőben tartózkodjék törvénysértés elkövetésétől,
 - próbára bocsátás (a büntetés kiszabását a bíróság próbaidőre elhalasztja, egyidejűleg magatartási szabályokat ír elő, amelyek betartását pártfogóval ellenőrizteti. Ez 1-2 évig terjedhet.),
 - javítóintézeti nevelés (a bíróság akkor rendeli el, ha a fiatalkorú eredményes nevelése érdekében intézeti elhelyezése szükséges. Ez 1-3 évig terjedhet),
 - pártfogó felügyelet (a felfüggesztett szabadságvesztésre ítélt, a próbára bocsátott, a feltételes szabadságvesztésre bocsátott, a javítóintézetből ideiglenesen elbocsátott és az a fiatalkorú, akivel szemben a vádemelést elhalasztották, pártfogó felügyelet alatt áll,
 - közügyektől eltiltás (fiatalkorút csak 1 évet meghaladó szabadságvesztés esetén lehet a közügyektől eltiltani),
 - kitiltás (a megfelelő családi környezetben élő fiatalkorú nem tiltható ki abból a helységről, amelyben családjá él).

7. Határozzuk meg a gyermek- és fiatalkorúak által leggyakrabban elkövetett törvénysértéseket!

- **Szabálysértés:** az a jogellenes cselekmény, amely a társadalomra csekély fokban veszélyes, emiatt nem minősül bűncselekménynek. A jogalkotó ezért önálló törvényt alkotott. (Szabálysértési törvény.) Kiszabható pénzbírság: maximum 150.000.-Ft. Amennyiben nem fizetik ki a bírságot elzárásra változtatható a büntetés, amelyet büntetés végrehajtási intézetben kell letölteni. Szabálysértési értékhatár 10.000.-Ft, ennél nagyobb értékre elkövetett cselekmény már bűncselekmény. Példák: tulajdon elleni szabálysértések (lopás, sikkasztás, csalás, rongálás, orgazdaság) közrend, és közbiztonság elleni szabálysértések (veszélyeztetés kutyával, tiltott fürdés, csendháborítás, állatkínzás), engedély nélküli vezetés, parkrongálás.
- **Bűncselekmény:** az a szándékosan vagy - ha a törvény a gondatlan elkövetést is bünteti - gondatlanságból elkövetett cselekmény, amely veszélyes a társadalomra és amelyre a törvény büntetés kiszabását rendeli.

7. Nyomozzunk!

Játsszunk!

Játék neve: **Nyomozók**. Azt osztályt két csoportra osztjuk, és mindegyikhez kinevezünk egy kapitányt. Az egyik a „rendező” a másik a „nyomozók” csapata lesz. A rendezők különféle tárgyakat helyeznek el az asztalon és akárhol a szobában. A nyomozók közben jól megfigyelik, hogy hová rejtik el a tárgyakat. Ezután a játék vezetője kiküldi a nyomozókat a teremből. Ezalatt a rendezők a tárgyak elhelyezésén valamit változtatnak. Hívjuk be az első nyomozót, akit a csapat kapitánya jelöl ki. Körülnéz, és észre kell vennie a változtatást. Ha észreveszi, öt pontot kap és újra kimegy. A rendezők ismét változtatnak a tárgyak elhelyezkedésén, majd ismét behívják egy nyomozót, aki vagy ugyanaz, aki az előbb eltalálta a változást, de lehet más is. (Az újabb nyomozó szerepét a kint levő kapitány dönti el.) Ha a nyomozó nem találta a változást a rendezők ismét kapnak öt pontot. Ilyenkor a kapitány újabb nyomozót küldhet be, hogy szerezzenek a csoportnak pontot. Ha pedig az előző nyomozó szerzett pontot, érthető, ha a kapitány ismét ugyanazt a „szimatolót” küldi. Az a csapat győz, aki a legtöbb pontot szerzi. A nyomozó kapitány játék közben megbeszélést tarthat csapatával.

9. Foglaljuk össze az órán elhangzottakat!

Összefoglalás

10. Előzetes tanulói feladatok:

Gyűjtsenek a gyerekek újságcikkeket a fiatalok által elkövetett bűncselekményekről ✂

Előzetes feladat

Feladatlap

11. Töltsük ki a „Bűn küszöbén” I. feladatlap – Vagányság vagy bűnözés?! – c. részét! (19. sz. melléklet)

13. Rögzítsük tanári észrevételeinket!

„Türelemmel többet érünk el, mint erőszakkal”
(BURKE)

2. foglalkozás

A bűn küszöbén I/A. **- A személy elleni bűncselekmények -**

Nevelési cél: a személy elleni bűncselekmények jellemzőinek tudatosítása

Kulcsfogalmak:

Testi sértés
Kényszerítés
Személyi szabadság megsértése

Mottó: "A véteknek büntetés a zsoldja!"
(Magyar közmondás)

A téma indokolása, háttere:

Az iskolai nézeteltérések, verekedések során olyan sérüléseket okozhatnak egymásnak a gyermekek, melyek már bűncselekményeknek minősülnek. Több esetben előfordul iskolai környezetben, hogy a tanulók társaikat „heccből” arra kényszerítik, hogy valamilyen cselekményt akarata ellenére hajtson végre, vagy személyi szabadságukat különböző módon korlátozzák.

Módszertani javaslatok

Különböző iskolai példák segítségével a megadott bűncselekményi típusok alapján elemezzük ki a tanulók magatartását!

Eszközök: toll, radír, füzet, tábla, kréta.

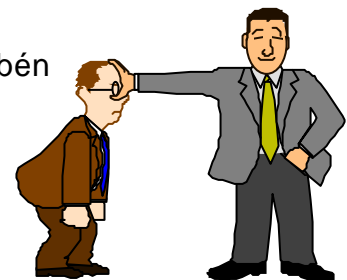
Gyakorlatok:

1. Az előzetes tanulói feladatként meghatározott újságcikkekből válogassuk ki azt, ami a mai témakörhöz kapcsolódik. Elemezzük az elkövetési magatartásokat!

Testi sértés törvényi tényállása

2. Határozzuk meg a testi sértés törvényi tényállását!

A meghatározáshoz segítségül szolgál „A bűn küszöbén (Vagányság vagy bűnözés)” című jegyzet. (6. oldal)

- Beszéljük meg:
 - a sérülések gyógytartamának büntetőjogi megítélését;
 - a szándékos, gondatlan elkövetés elhatárolását!
- Hozzunk példákat megtörtént esetekből!

Kényszerítés

3. Mi a kényszerítés?

Ismertessük a Btk. 174. §-át (Jegyzet 8. oldal)!

- Értelmezzük a kifejezéseket!
 - fenyegetés, kényszerítés, tegyen, ne tegyen, eltűrjön, érdeksérelmet okoz.
- Készíttessünk 5 perces versenyfeladatot a diákokkal az előbbi példákra!

Wikimedia

4. Mit jelent ez a fogalom: „személyi szabadság”?

- A személyi szabadság sérthetlensége az Alkotmányunkban rögzített jog, amelyet konkrét esetekben a Btk. oltalmaz.
- Hogyan korlátozható a személyi szabadságunk? (Jegyzet 9. oldala)

Személyi szabadság fogalma

5. Oldjunk meg a törvényi tényállások alapján szituációs játékokat!

Játsszunk!

- **Parancsteljesítés:** Válasszunk ki egy tanulót az osztályból, aki a mesélő szerepét fogja betölteni!

Találjon ki egy történetet, majd kezdje el mesélni! A mese közben különféle parancsokat adjon ki az osztálytársai számára a történetbe szöve! A parancsokat végre kell hajtani a tanulóknak, de csak akkor, ha a parancs egyes szám második személyben hangzik el (pl. állj fel, menj a táblához, nézz az égre!... stb).

Ha más formában szól a parancs (pl. Álljatok fel! Felállni! Legyetek szívesek felállni!... stb), akkor nem szabad teljesíteni. A mesélő ravasz fogalmazással törekedjen arra, hogy a társait megtévessze. (pl. A szegény asszony elindult és azt gondolta: „Na most siessünk, szaladjunk”!) Aki eltéveszti, zálogot ad!

Összefoglalás

6. Foglaljuk össze az órán elhangzottakat!

7. Előzetes tanulói feladatok:

Gyűjtsenek a gyerekek az órán említett bűncselekményekkel kapcsolatos újságcikkeket.

Előzetes feladat

Feladatlap

8. Töltsük ki „A Bűn küszöbén” I/A. – A személy elleni bűncselekmények című feladatlapot! (20. sz. melléklet)

9. Rögzítsük tanári észrevételeinket!

„Erkölcsei lény pedig az, aki össze tudja hasonlítani
múltbeli és jövőendő cselekedeteit és indítókait,
és helyeselni vagy kárhóztatni tudja azokat.”
(Darwin))

3. Foglalkozás

A bűn küszöbén I/B. - A közlekedési-, a nemi erkölcs-, a hivatalos személy elleni bűncselekmények -

Nevelési cél: a közlekedési, a nemi erkölcs elleni, és a hivatalos személy elleni bűncselekmények megismertetése

Kulcsfogalmak:

A közlekedés biztonsága
Erőszakos közösülés
Megrontás
Védekezésre képtelen állapot
Hivatalos személy
Közfeladatot ellátó személy

Mottó: „Rossz társaság rosszra vezet” !
(Magyar közmondás)

A téma indokolása, háttere:

Gyakran előfordul, hogy gyerekek vandalizmusból vagy anyagi haszonszerzés végett megrongálnak, eltulajdonítanak közúti és vasúti berendezéseket, táblákat, ezzel veszélyhelyzetet idéznek elő. Fiatalokú fiúk heves vérmérsékletük, és tudatlanságuk következtében kerülhetnek bajba, ha lányokkal erőszakoskodnak. A mindennapos utazások során buszon, villamoson, vonaton bérlet, jegy hiányában az ellenőrrel történő nézeteltérés tettlegességgé fajulhat.

Módszertani javaslatok

Az egyes bűncselekményi típusok rávezetéseként tegyünk fel kérdéseket, hogy a tanulók kifejezhessék gondolataikat, érzéseiket. A nemi erkölcs elleni bűncselekmények feldolgozásakor teremtsünk támogató légkört, és tegyünk fel olyan kérdéseket, amivel elősegíthetjük a diákok véleményének kinyilvánítását. Pl.: Mit tehetünk ilyen helyzetben?

Előzetes tanári tevékenység:

A törvényszöveget feldolgozhatjuk írásvetítő transzparensre, amely nagyban megkönnyíti a munkánkat.

Eszközök: ceruza, radír, füzet, tábla, kréta, írásvetítő.

Gyakorlatok:

Isméltés, bevésés

1. A tanulók által gyűjtött cikkek közül **beszéljük meg azokat, melyek az órán tárgyalandó bűncselekményekkel kapcsolatosak!**

A közlekedés biztonsága elleni bűncselekmények

2. Ismertessük a közlekedés biztonsága elleni bűncselekmény jellemzőit!
(Jegyzet 33. oldal)

Beszéljük meg:

- a lehetséges elkövetési módokat
- a veszélyes következményeket.

Megrontás, erőszakos közösülés bűntettének fogalma

3. Határozzuk meg a megrontás és az erőszakos közösülés bűntettének fogalmát!

- A serdülés korával együtt jár a „másik nem” iránti fokozott érdeklődés, ezért könnyen elkövethetik a Btk.-ba ütköző **megrontás** bűntettét.
- ☞ A 14. életévét be nem töltött gyermekkorú lánnyal szexuális kapcsolat létesítése abban az esetben is törvénybe ütköző cselekedet (megrontás), ha az a partner beleegyezésével történik.
- ☞ Hozzunk példákat a médiából megtörtént esetekre!
- ☞ Beszéljük meg a cselekmény utáni lehetséges következményeket! *(Nem kívánt terhesség, pszichikai károsodás, nőgyógyászati problémák.)*

Erőszakos közösülés

4. Ismertessük a jegyzet 10-11. oldalán lévő erőszakos közösülés törvényi tényállását (Btk. 197. §)!

- ☞ Értelmezzük a fogalmakat!
- ☞ Szintén bűncselekmény, ha 12 éven aluli gyermekkorú beleegyezésével létesítenek szexuális kapcsolatot (erőszakos közösülés), mivel életkoránál fogva a törvény védekezésre képtelennek tekinti. Ebben az esetben nem történik „erőszak”, de a törvény rendelkezésénél fogva mégis súlyos bűncselekménynek minősül.

Jelentés: Jancsó (Zsuzsa Magazin)

- ☞ A jobb megértés érdekében ismertessünk példákat!
- ☞ Milyen következmények várhatók?
- ☞ Nőgyógyászati kezelés
- ☞ Személyiségsérülés – gyógykezelés, rehabilitáció.

Hivatalos és közfeladatot ellátó személy
elleni erőszak

5. Beszéljünk a hivatalos, közfeladatot ellátó személy, hivatalos személy támogatója elleni erőszakról! Btk. 229., 230, 231. §. (Jegyzet 12. o.)

- Kik tartoznak ezekbe a csoportokba?
- Milyen cselekménnyel valósíthatunk meg törvénysértést?
- Hívjuk fel a tanulók figyelmét a tömegközlekedési eszközökön történő utazás során betartandó szabályokra!
- Az iskolai agresszió hatására a tanárral szemben elkövetett cselekmények minősítése.

☞ *Vitassuk meg az iskolában előforduló eseteket!*

Játsszunk!

6. Szituációs játékok:

Oldjunk meg élethelyzeteket a törvénysértésekkel kapcsolatban! Pl.: utazzunk közlekedési járműveken és játsszuk el a közfeladatot ellátó személy jegyellenőrző funkcióját!
Hogyan kell viselkednünk ebben a helyzetben? Állítsunk fel magatartási szabályokat, viselkedési módokat!

Összefoglalás, bevésés

7. Összegezzük játékos formában a mai órán tanultakat!

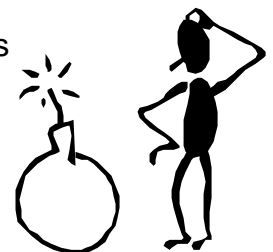
☞ Írjunk fel a táblára az órán elhangzott bűncselekmények jellemzőiről egy szót, pl.: megrontás, majd ismételjük át az erről tanultakat! Ezután az osztályból egy diák mondjon egy újabb szót, és tetszés szerint az osztálytársai közül szólítson fel valakit, aki szintén elmondja a kifejezésről tanultakat. A játékot 5-6 tanulóig folytassuk, majd foglaljuk össze az óra anyagát!

Előzetes feladat

8. Előzetes tanulói feladatok:

„Bombariadó az iskolában” címmel írjanak a tanulók egy egyoldalas történetet a váratlan eseményről.

9. Töltsük ki „A bűn küszöbén” I/B. A közlekedés-, a nemi erkölcs-, a hivatalos személy elleni bűncselekmények - c. feladatlapot! (21. sz. melléklet)

10. Rögzítsük észrevételeinket!

„...az okos ember nem undorodik semmiféle jellemről,
hanem kutató tekintettel hajol a lélek mélységeire, és
igyekszik megtalálni a cselekedetek rugóit.”

(Gogol)

4. Foglalkozás

A Bűn küszöbén I/C. **- A köznyugalom, a közbizalom, a közegészség elleni bűncselekmények -**

Nevelési cél: a bűncselekmények elkövetésének visszaszorítása

Kulcsfogalmak:

Közveszéllyel fenyegetés - bombariadó
Garázdaság
Verekedés
Rongálás
Közokirat
Magánokirat
Visszaélés kábítószerrel

Mottó: „Mondd meg, mivel töltöd az időt, s megmondom, ki vagy!
(Andersen)

A téma indokolása, háttere:

Gyakran zavarja meg a tanítást, az iskolák életét az ún. bombariadó. A fiatalos lendület, agresszivitás, az alkoholos állapot sokszor vezet fiatalok esetében garázda magatartáshoz. Az igazolványok, utazási bérletek manipulálása bűncselekmény elkövetésével jár együtt. Sajnos egyre több fiatal próbálja ki a kábítószerrel, károsítva ezzel önmagát és környezetét.

Módszertani javaslatok

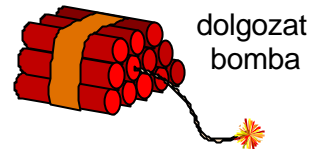
Mondjuk el a diákoknak, hogy a gyakorlatok lehetőséget nyújtanak mindenki számára, hogy kielemezze saját és mások cselekedeteit! Amennyiben véleménykülönbségek, nézeteltérések fordulnak elő, adjunk lehetőséget arra, hogy a tanulók a témával kapcsolatban elmondhassák érzéseiket!

Gyakorlatok:

Bombariadó

1. Olvassuk fel a Jegyzet 16. oldalán lévő megtörtént esetet, amely a bombariadóról szól!

- Kérdezzük meg a tanulókat, hogy szerintük minek minősül, ha valaki a elkerülése érdekében, telefonon közli, hogy az iskolában hamarosan fog robbanni?
- Olvassuk fel a közveszéllyel fenyegetés törvényi tényállását! (Jegyzet 16. o. Btk. 27 /A. §)
- Beszéljük meg a következményeket!

Garázdaság

2. Mikor beszélhetünk a garázdaság bűncselekményéről?

- Vezessük rá példákkal a tanulókat, hogy milyen magatartással valósítható meg a garázdaság? (Btk. 271. §.)

Vitassuk meg:

- Mikor és hol követhetők el?
- Mely esetekben jön létre bűnhalmazat?

- ☞ *Ha személy ellen irányul – könnyű testi sértés vétsége,*
- ☞ *Ha dolog ellen irányul – rongálás.*

- Az elkövetésben milyen szerepet játszik a baráti befolyásolás, illetve az alkoholos állapot? (Jegyzet 16-18. oldalig.)

Okirat-hamisítás

3. Ismertessük a tanuló ifjúság által elkövetett legjellemzőbb okirat-hamisításokat!

Például:

- diákigazolvány (közokirat),
- béreltszelvény (magánokirat),
- adás-vételi szerződés hamisítása,
- a törvény szankcióit a 274. §-ban fogalmazta meg. (jegyzet 19. o.)

Visszaélés kábítószerrel

4. Beszéljünk a kábítószerrel történő visszaélés büntetőjogi következményeiről!

(A témakör feldolgozásához szükséges ismereteket a jegyzet 19-20, 39- a Földi pokol...a drog c. kiadvány 112,116. oldalakon találhatják meg.)

40;

- Az 1999. március 1-jén hatályba lépett Btk. módosítások jelentősen szigorították a visszaélés kábítószerrel bűncselekmény elkövetési magatartásait, büntetési tételeit.

A bemutatáshoz használjunk írásvetítőt!

Javaslat a vázlat elkészítéséhez elkövetési magatartások 1. (Btk. 282. §)

- ↓
1. Termesztés, előállítás, megszerzés, tartás, szállítás.	2. Kínálás, átadás, forgalomba-hozatal, kereskedés	3. Üzletszerűen, fegyveresen, hivatalos, v. közfeladatot ellátó személyként, fiatalok bevonásával.
4. A 2. pontban leírt tevékenységeket az oktatási, köznevelési, gyermekjóléti, gyermekvédelmi, közművelődési feladatok ellátására rendelt épületek területén vagy annak környezetében folytatják.		5. Ha az 1-2. pontban meghatározottakat - jelentős mennyiségű kábítószerre, vagy bűnszervezet tagjaként v. megbízásából követik el.
6. Aki a bűncselekmény elkövetéséhez anyagi eszközöket szolgáltat.		7. Aki a bűncselekmény elkövetésére felhív, ajánlkozik, vállalkozik, közös elkövetésben megállapodik.
8. Ha az 1.2 pontban meghatározottakat csekély mennyiségű kábítószerre követik el.		9. Aki az előírások megszegésével kábítószer fogyaszt, nagy nyilvánosság előtt fogyasztásra hív fel.

Elkövetési magatartások 2. 282/A, 283/A §

Ez a szakasz a kábítószer függő személy által, fent leírt elkövetési magatartásokra, valamint a kábítószer készítésének elősegítésére vonatkozik. (Lásd Földi pokol...a drog c. jegyzet 114-116. oldal).

Összefoglalás

5. Foglaljuk össze az órán elhangzottakat!

Előzetes feladat

6. Előzetes tanulói feladatok:

Gyűjtsenek a gyerekek az órán említett bűncselekményekkel kapcsolatos újságcikkeket.

Feladatlap

7. Töltsük ki „A bűn küszöbén I/C.” – A köznyugalom, a közbizalom, a közegészség elleni bűncselekmények – c. feladatlapot! (22. sz. melléklet)

8. Rögzítsük tanári észrevételeinket!

„A gyermeknek nagyobb szükségük van iskolára,
mint csizmára...”

(Reymont)

5. Foglalkozás

A Bűn küszöbén I/D. - Vagyon elleni bűncselekmények -

Nevelési cél: a vagyon elleni bűncselekmények szankcióinak bemutatása

Kulcsfogalmak:

Lopás
Iskolai lopás
Szabálysértési értékhatár
Rablás
Fenyegetés, erőszak
Zsarolás
Rongálás

Mottó: „ ... a lopás nem fizetődik ki, tisztességesnek lenni többet ér.”
(Alekszej Tolsztoj)

A téma indokolása, háttere:

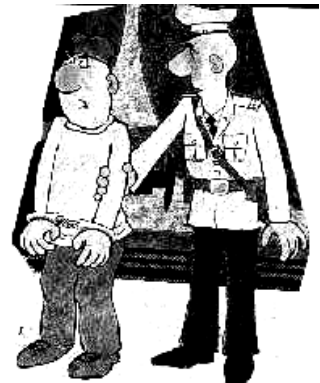
A gyermek és fiatalkorúak körében legelterjedtebb bűncselekmények a lopás különböző formái.

A rablás az egyik legveszélyesebb erőszakos bűncselekmény, melynek elkövetése miatt komoly büntetést szab ki a bíróság.

Iskolai környezetben gyakran előfordul a zsarolás, mely általában kisebb értékekre történik. A diákok „jó heccnek” tartják a falfelületek festékszóró palackkal való összefirkálását, rongálását.

Módszertani javaslatok

A tanulók nincsenek tisztában az elkövetett bűncselekmények súlyával és a törvény szankcióival sem. Emiatt sokszor könnyelműen viszonyulnak az elvárható magatartási követelményekhez. Segítsünk megértetni a tanulókkal, hogy meggondolatlan cselekedeteiknek egész életükre kiható, súlyos következményei is lehetnek!

Előzetes tanári feladatok:

A témakör feldolgozásához szükséges a törvényi tényállások megismerése és a fontosabb fogalmak írásvetítő transzparensre történő feldolgozása.

Eszközök: ceruza, radír, füzet, tábla, kréta, írásvetítő.

Gyakorlatok:

Lopás

1. Világosítsuk fel a diákokat a lopás szabálysértési és bűncselekményi alakzatairól!

- Értékhatár → 10.000 Ft-ig szabálysértés
- → 10.000 Ft felett bűncselekmény

Lopás minősített esetei

2. Ismertessük a lopás minősített esetei! (Btk. 316. §)

- Az iskola, kollégium, tornaterem épületében történő lopás
- A tárgy értékétől függetlenül, dolog elleni erőszakkal – ajtófeszítés, lakat-, rácslefeszítés, ablak-, ajtóbetörés – való megszerzése. Betöréses lopások: magánlakásokba, hétvégi házakba, közintézményekbe behatolás.
- Ismertessük a fiatalokkal a rendőrségi eljárást a **bűncselekmény** elkövetése esetén! (Jegyzet: 22. o.)
 - Ha **10.000,- Ft** felett van az érték, a rendőr a fiatalt előállítja a rendőrkapitányságra, ahol a szülő, törvényes képviselő jelenlétében megkezdődik a kihallgatása.
- **10.000,- Ft** érték alatt a károsult (bolti lopás esetén az üzlet vezetője) **szabálysértési feljelentést** tesz a polgármesteri hivatalnál, ahová a szülővel együtt beidézik és a felelősségre vonás érdekében az eljárást lefolytatják.
- Mezőgazdasági lopások (gyümölcs, termék).
- Gépkocsi feltörések: autórádió, benne hagyott értéktárgy miatt.
- autózás kedvéért → jármű önkényes elvétele bűncselekmény.
- Kerékpárlopások.

Lopás és rablás elkülönítése

Piacút

Rablás

3. Hol a határ a lopás és a rablás között? (Btk. 321. §)

- Rablásról akkor beszélünk, ha: a tárgy megszerzése érdekében erőszakot vagy fenyegetést alkalmaznak. Példákkal érzékeltesük a két cselekmény közötti különbséget! Leggyakrabban indíték: márkás cipő, ruha, táska, kerékpár, karóra...stb. megszerzése.
- Bolti lopásból is lehet rablás, ha az elkövető az eltulajdonított tárgy megtartása érdekében rátámad a bolti alkalmazottra. (Jegyzet 25-29. oldal.)

Zsarolás

4. Mi tekinthető zsarolásnak? (Btk. 323. §)

- A zsarolás célja a jogtalan haszonszerzés, melyben szintén szerepet játszik az erőszak és a fenyegetés.
- Hozzunk példákat az iskolai zsarolás eseteire!
- ☞ A zsarolás célja lehet: pénz; értéktárgy; olyan cselekményre való kényszerítés, melynek meg nem tétele a sértett számára anyagi vagy más jellegű kárt okoz. (Lásd jegyzet 29-31. oldal)
- Hívjuk fel a tanulók figyelmét arra, hogy ilyen jellegű cselekmények észlelése esetén tanárait értesítse!

Fotó: Andó-Szőcs (Zsaru Magazin)

5. Határozzuk meg a rongálás törvényi tényállását! (Btk. 324. §)

- Szándékos elkövetés, valamilyen tárgy „sérelmére”.
- A rongálás indítékai lehetnek:
 - Szórakozás, bosszú, virtuskodás.
- Legtöbbször előforduló rongálások:
 - ☞ falfelületek ⇒ firkálás, (graffity),
 - ☞ üvegtörés ⇒ kirakat, telefonfülke, gépkocsi, vasúti vagon,
 - ☞ gépkocsi ⇒ maróanyaggal történő leöntés, csavarhúzóval való karcolás, embléma letörés.

Rongálás

6. Szituációs játékok:

Játsszunk!

- A bűncselekményi típusok alapján oldjunk meg élethelyzeteket! Minden helyzetkép után beszéljük meg a lehetséges következményeket!

Összefoglalás

7. Foglaljuk össze röviden a bűncselekményi típusokat!

Feladatlap

8. Töltsük ki „A Bűn küszöbén” I/D. - Vagyon elleni bűncselekmények – c. feladatlapot! (23. sz. melléklet)

9. Rögzítsük tanári tapasztalatainkat!

